

İstanbul, 13 Aralık 2012

2012/1301

GENEL MEKTUP

No: 686

**Konu : İMKB Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası'nda Faaliyette
Bulunabilecek Kurumlar ve Türev Araçlar Risk Bildirim
Formu hk.**

SAYIN ÜYEMİZ,

Sermaye Piyasası Kurulu (Kurul) Karar Organının 21.11.2012 tarih ve 40 sayılı toplantısında; İMKB Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası'nda faaliyette bulunabilecek kurumların belirlenmesine ve türev araçlar risk bildirim formunun yeniden düzenlenmesine (VOB ve İMKB'yi kapsayacak şekilde) karar verilmiş olup, alınan karara ilişkin açıklamalar içeren Kurul'un 13.12.2012 tarih ve B.02.1.SP.K.0.16.220-1769-11749 sayılı yazısı, Genel Mektubumuz ekinde bilgilerinize sunulmaktadır.

Saygılarımla,

**İlkay ARIKAN
GENEL SEKRETER**

Ek: SPK'nın 13.12.2012 tarih ve B.02.1.SP.K.0.16.220-1769-11749 sayılı yazısı

T.C.
BAŞBAKANLIK
Sermaye Piyasası Kurulu

Sayı : B.02.1.SPK.0.16-220.04 - 1769 - 11749

18/12/2012

Konu : Kurulumuzdan türev araçların alım satımına aracılık yetki belgesi almış aracı kurumların İMKB Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası'nda da faaliyette bulunabilmesi ve Türev Araçlar Risk Bildirim Formu'nda değişiklik yapılması hk.

TÜRKİYE SERMAYE PİYASASI ARACI KURULUŞLARI BİRLİĞİ
Büyükdere Caddesi No:173 I. Levent Plaza A Blok Kat:4
80620 I. Levent/İSTANBUL

Kurulumuzun 21.11.2012 tarih ve 40 sayılı toplantısında,

- Kurulumuzca yalnızca Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası A.Ş.'de(VOBAŞ) veya VOBAŞ ve yurtdışı piyasalarda faaliyet göstermesine izin verilen ayırımına gidilmeksizin türev araçların alım satımına aracılık yetki belgesi sahibi olan bütün "aracı kurumların" İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası'nda faaliyet gösterebilmesinin benimsenmesine,
- Bankaların imzalamış oldukları acentelik sözleşmesi kapsamında İMKB Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası'nda gerçekleştirilen işlemlerde de acentelik hizmeti verebileceklerinin ilke kararı olarak kabul edilmesine,
- Yeni uygulama çerçevesinde yeniden düzenlenen ve ekte bir örneğine yer verilen "Türev Araçlar Risk Bildirim Formu"nun VOBAŞ'a, İMKB'ye ve borsada işlem yapmak isteyen üyelerinize duyurulmasını teminen Birliğinize gönderilmesine,

karar verilmiştir.

Bilgi edinilmesini ve gereğini rica ederim.

Tuncay YILDIRAN

Aracılık Faaliyetleri Dairesi Başkanı

EK: Yeniden düzenlenen Risk Bildirim Formu

TÜREV ARAÇLAR RİSK BİLDİRİM FORMU

(Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası A.Ş. ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası nezdindeki işlemlere ilişkindir)

Önemli Açıklama:

Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası ile İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası nezdinde yapacağınız alım-satım işlemleri sonucunda kar elde edebileceğiniz gibi zarar riskiniz de bulunmaktadır. Bu nedenle, Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası'nda ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası'nda işlem yapmaya karar vermeden önce, piyasada karşılaşılabileceğiniz riskleri anlamamız, mali durumunuzu ve kısıtlarınızı dikkate alarak karar vermeniz gerekmektedir.

Bu amaçla, "Türev Araçların Alım Satımına Aracılık Faaliyeti"ne ilişkin Seri:V No:46 "Aracılık Faaliyetleri ve Aracı Kuruluşlara İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ"ın 57. maddesinde öngörüldüğü üzere "Türev Araçlar Risk Bildirim Formu"nda yer alan aşağıdaki hususları anlamamız gerekmektedir.

Uyarı:

İşlem yapmaya başlamadan önce çalışmayı düşündüğünüz kuruluşun "Türev Araçların Alım Satımına Aracılık Yetki Belgesi" olup olmadığını kontrol ediniz. Türev araçların alım satımına aracılık faaliyeti konusunda yetkili olan banka ve sermaye piyasası aracı kurumlarını www.spk.gov.tr veya www.tspakb.org.tr web sitelerinden öğrenebilirsiniz.

Tanımlar:

- Borsa** : Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası A.Ş.'ni ve/veya İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nı
- Aracı Kuruluş** : Borsa üyesi olan ve Sermaye Piyasası Kurulu'ndan "Türev Araçların Alım Satımına Aracılık Yetki Belgesi" almış olan, bu risk bildirim formunu imzalayan müşterinin birlikte "türev araçların alım satımına aracılık çerçeve sözleşmesi imzalayacağı" aracı kurum veya bankayı.
- Piyasa** : Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası A.Ş. ile İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası sözleşmelerinin işlem gördüğü piyasaları.
- Vadeli İşlem Sözleşmesi** : Belirli bir vadede, önceden belirlenen fiyat, miktar ve nitelikte ekonomik veya finansal göstergesi, sermaye piyasası aracını, mali, kıymetli madeni ve dövizli alma veya satma yükümlülüğü veren sözleşmeyi.

- Opsiyon Sözleşmesi** : Opsiyonu alan tarafa belirli bir vadede veya belirli bir vadeye kadar, önceden belirlenen fiyat, miktar ve nitelikte ekonomik veya finansal göstergesi, sermaye piyasası aracını, malı, kıymetli madeni ve dövizî alma veya satma hakkı veren, satan tarafı ise yükümlü kılan sözleşmeyi
- Uzun Pozisyon (Vadeli İşlem Sözleşmelerinde)** : Sözleşmenin vadesi geldiğinde sözleşmeye konu teşkil eden varlığı sözleşmede belirtilen fiyattan ve belirtilen miktarda satın alma ya da nakdi uzlaşmayı sağlama yükümlülüğünü.
- Uzun Pozisyon (Opsiyon Sözleşmelerinde)** : 1) Alım opsiyonunda, sözleşmenin vadesinde veya vadeye kadar olan süre içinde sözleşmeye konu teşkil eden varlığı, sözleşmede belirtilen fiyattan ve belirtilen miktarda satın alma ya da nakdi uzlaşmada bulunma hakkını.
- 2) Satım opsiyonunda, sözleşmenin vadesinde veya vadeye kadar olan süre içinde sözleşmeye konu teşkil eden varlığı, sözleşmede belirtilen fiyattan ve belirtilen miktardan satma ya da nakdi uzlaşmada bulunma hakkını.
- Kısa Pozisyon (Vadeli İşlem Sözleşmelerinde)** : Sözleşmenin vadesi geldiğinde sözleşmeye konu teşkil eden varlığı sözleşmede belirtilen fiyattan ve belirtilen miktardan satma ya da nakdi uzlaşmayı sağlama yükümlülüğünü,
- Kısa Pozisyon (Opsiyon Sözleşmelerinde)** : 1) Alım opsiyonunda, sözleşmenin vadesinde veya vadeye kadar olan süre içinde sözleşmeye konu teşkil eden varlığı, sözleşmede belirtilen fiyattan ve belirlenen miktardan satma ya da nakdi uzlaşmayı sağlama yükümlülüğünü,
- 2) Satım opsiyonunda, sözleşmenin vadesinde veya vadeye kadar olan süre içinde sözleşmeye konu teşkil eden varlığı, sözleşmede belirtilen fiyattan ve belirtilen miktardan satın alma ya da nakdi uzlaşmayı sağlama yükümlülüğünü.

9

Ters İşlem-

Pozisyonu Kapatma : Aynı özelliklere sahip sözleşme bazında olmak kaydıyla, söz konusu sözleşmenin işlem gördüğü piyasadaki son işlem gününe kadar uzun pozisyon karşısında kısa pozisyon, kısa pozisyon karşısında ise uzun pozisyon alınarak pozisyonun tasfiyesini

Opsiyon Primi : Opsiyon sözleşmesini alan tarafın, opsiyon sözleşmesini satan tarafa, sözleşmede yer alan haklar karşılığında ödemekle yükümlü olduğu primi,

Kullanım Fiyatı : Opsiyon sözleşmelerinde, sözleşmeye konu olan varlığın alım veya satım hakkının vade süresince veya vade sonunda kullanılacağı fiyatı,

Uzlaşma Fiyatı : Gün sonlarında hesapların güncelleştirilmesinde kullanılmak üzere sözleşme türü bazında Borsa kuralları uyarınca hesaplanan fiyatı,

Pozisyon Limitleri : Her bir sözleşme, hesap ve/veya Borsa üyesi bazında, tüm teslimat vadelerinde toplam olarak veya aynı sözleşme türü bazında çeşitli teslimat vadelerinde ara toplam olarak sahip olunabilecek azami pozisyonu,

Başlangıç Teminatı : Pozisyon açılırken yatırılması zorunlu olan tutarı,

Sürdürme Teminatı : Piyasadaki günlük fiyat hareketleri karşısında güncelleştirilen teminat tutarlarının korunması gereken alt sınırı,

ifade etmektedir.

RİSK BİLDİRİMİ

(VADELİ İŞLEM VE OPSİYON SÖZLEŞMELERİNDE İŞLEMLERLE İLGİLİ OLARAK YATIRIMCILAR İÇİN GENEL AÇIKLAMALAR)

İşlem yapacağınız aracı kuruluş ile vadeli işlem ve opsiyon sözleşmesi alım satım aracılığına ilişkin olarak imzalanacak "Türev Araçların Alım Satımına Aracılık Çerçeve Sözleşmesi"nde belirtilen hususlara ek olarak, aşağıdaki hususları anlamanız çok önemlidir.

1. Aracı kuruluş nezdinde açtığınız hesap ve bu hesap üzerinden Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası'nda ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası'nda gerçekleştirilecek tüm işlemler için Sermaye Piyasası Kurulu, Borsa ve Takas Merkezi tarafından çıkartılan ilgili her türlü mevzuat ve benzeri tüm idari düzenleme hükümleri uygulanacaktır.

2. Türev araçlar çeşitli oranlarda risklere tabidir. Piyasada oluşacak fiyat hareketleri sonucunda aracı kuruluşa yatırdığınız teminatın tümünü kaybedebileceğiniz gibi, kayıplarınız toplam teminatınızı dahi aşabilecektir.

3. Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası'nda ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası'nda pozisyon almak üzere aracı kuruluş nezdinde açtıracağınız ve teminat yatıracacağınız hesabınızdan piyasada alım-satım işleminde bulunacağınız her vadeli işlem (futures) sözleşmesi için en az Borsa'nın belirlediği tutarda bir başlangıç teminatı yatırılması gerekmektedir.

4. Aracı kuruluş tarafından yapılacak teminat tamamlama çağrılarını istenen süre içinde ve şekilde yerine getirilmesi, aksi takdirde hiçbir ihbara gerek duymadan pozisyonun piyasa değerinden, özen borcu çerçevesinde zararına da olsa kapatılmasına razı olunması gerekmektedir..

5. Borsa Yönetim Kurulu, mevzuatta yer alan belli koşulların varlığı halinde, vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinin vade bitim tarihlerini belirlenmeye veya belirlenmiş olan vade bitim tarihlerini değiştirmeye ve pozisyonları tasfiye etmeye yetkilidir.

6. Bir opsiyon sözleşmesi alırsanız, opsiyonu kullanmadığınız takdirde riskinizi, opsiyon primi ve buna ek olarak ödeyeceğiniz komisyon ve diğer muamele ücreti ile sınırlamanız mümkündür.

7. Bir opsiyon satarsınız, görece küçük ters bir piyasa hareketinde, opsiyon satmakla elde ettiğiniz prim ödemesini aşabilecek sınırsız potansiyel kayıp riskini üstlenirsiniz. Opsiyonu yerine getirmeniz istendiğinde, bunun üzerinde herhangi bir kontrol yetkiniz yoktur. Dolayısıyla, sadece yüksek sermayeye sahip deneyimli kişiler opsiyon satmaya teşebbüs etmelidirler.

8. Opsiyonların birçok çeşidi vardır ve kendinizi bir taahhüt altına sokmadan önce, aracı kurumunuzla yatırım ihtiyaçlarınız ve tip sözleşmelere taraf olmanın içerdiği riskler konusunda fikir alışverişinde bulunmalısınız.

9. Piyasanın sıkışık, likiditenin oldukça düşük olduğu, maksimum fiyat hareketinin gerçekleştiği bir ortamda, sistemde piyasa yapıcılığı mevcut ise; piyasa yapımcılarının en geniş banttan kotasyon verdikleri piyasa şartlarında, riski sınırlama imkanı veren "şarta bağlı emirler" ile "strateji emirleri" de dahil olmak üzere aracı kuruluş vasıtasıyla piyasaya iletilmesi istenilen emrin gerçekleşmeme ihtimali dikkate alınmalıdır.

10. Vadeli işlem sözleşmesinde "spread" (fark veya yayılma) pozisyonu almak normal şartlarda daha az risklidir. Ancak olağanüstü piyasa şartlarında yayılma pozisyonu vadeli işlemler piyasasında doğrudan uzun veya kısa pozisyon almaktan her zaman daha az riskli olmayabilir.

11. Kaldıraç etkisi nedeniyle, düşük teminatla işlem yapmanın piyasada lehe çalışabileceği gibi aleyhe de çalışabileceği ve bu anlamda kaldıraç etkisinin tarafınıza yüksek kazançlar sağlayabileceği gibi zararlara da yol açabileceği ihtimali göz önünde bulundurulmalıdır.

12. Borsa tarafından, hesap ve firma bazında belirlenen pozisyon limitine ulaşıldığı takdirde pozisyonunuzu kapatmak dışında vereceğiniz emirler piyasada gerçekleşmeyebilecektir.

13. Piyasadaki fiyat hareketleri, almış olduğunuz pozisyon aleyhine geliştiğinde hesabınız Borsa tarafından "riskli" hesap olarak belirlenebilir. Bu durumda Borsaya pasif emir girişi yapılamayabilecektir.

14. Aracı kuruluşun türev piyasalarda yapacağınız işlemlere ilişkin tarafınıza aktaracağı bilgiler ve yapacağı tavsiyelerin eksik ve doğrulanmaya muhtaç olabileceği tarafınızca dikkate alınmalıdır.

15. Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinin alın satımına ilişkin olarak aracı kuruluşun yetkili personeline yapılacak teknik ve temel analizin kişiden kişiye farklılık arz edebileceği ve bu analizlerde yapılan öngörülerin kesin olarak gerçekleşmeme olasılığının bulunduğu dikkate alınmalıdır.

16. Yabancı para cinsinden menkul kıymetlerde, yukarıda sayılan risklere ek olarak kur riskinin olduğunu, kur dalgalanmaları nedeniyle Türk Lirası bazında değer kaybı olabileceği, devletlerin yabancı sermaye ve döviz hareketlerini kısıtlayabileceği, ek ve/veya yeni vergiler getirebileceği, alım-satım işlemlerinin zamanında gerçekleşmeyebileceği ve teslimat öngörülen sözleşmelerde fiziksel varlığın teslim edilmeme riskine de maruz kalılabileceği bilinmelidir.

17. İşlemlerimize başlamadan önce, aracı kuruluşunuzdan yükümlü olacağımız bütün komisyon ve diğer muamele ücretleri konusunda teyit almalısınız. Eğer ücretler parasal olarak ifade edilmemişse, (sözleşme fiyatının belli bir yüzdesi dışında) ücretlerin parasal olarak size nasıl yansıtacağı ile ilgili anlaşılır örnekler içeren yazılı bir açıklama talep etmelisiniz. Komisyonun belli bir yüzde olarak tahsil edileceği durumlarda, sizin yatırdığınız paranın değil de, sözleşme değerinin belli bir yüzdesi olarak tahsil edileceği şeklinde anlaşmaya varmalısınız.

İşbu türev araçlar risk bildirim formu, yatırımcıyı genel olarak mevcut riskler hakkında bilgilendirmeyi amaçlamakta olup, vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinin alım-satımından ve uygulamadan kaynaklanabilecek tüm riskleri kapsamayabilir. Dolayısıyla tasarruflarınızı bu tip yatırımlara yönlendirmeden önce dikkatli bir şekilde araştırma yapmalısınız.

9